

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 502/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F. P., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., vedené pod spisovými značkami: Rvp 5278/2013, Rvp 5287/2013, Rvp 5288/2013, Rvp 5289/2013, Rvp 5290/2013, Rvp 5291/2013, Rvp 5292/2013, Rvp 5293/2013, Rvp 5294/2013, Rvp 5295/2013, Rvp 5296/2013, Rvp 5297/2013, Rvp 5298/2013, Rvp 5299/2013, Rvp 5300/2013, Rvp 5301/2013, Rvp 5302/2013, Rvp 5303/2013, Rvp 5304/2013 a Rvp 5320/2013, ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15 NcC/223/2012 z 10. októbra 2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod spisovými značkami: Rvp 5278/2013, Rvp 5287/2013, Rvp 5288/2013, Rvp 5289/2013, Rvp 5290/2013, Rvp 5291/2013, Rvp 5292/2013, Rvp 5293/2013, Rvp 5294/2013, Rvp 5295/2013, Rvp 5296/2013, Rvp 5297/2013, Rvp 5298/2013, Rvp 5299/2013, Rvp 5300/2013, Rvp 5301/2013, Rvp 5302/2013, Rvp 5303/2013, Rvp 5304/2013 a Rvp 5320/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 5278/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 4 . januára 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 NcC/223/2012 z 10. októbra 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), a to aj vo vzťahu ku konaniam vedeným na tomto súde pod spisovými značkami: 15 NcC/232/2012, 15 NcC/233/2012, 15 NcC/234/2012, 15 NcC/235/2012, 15 NcC/236/2012, 15 NcC/237/2012, 15 NcC/238/2012, 15 NcC/239/2012, 15 NcC/240/2012, 15 NcC/241/2012, 15 NcC/242/2012, 15 NcC/243/2012, 15 NcC/244/2012, 15 NcC/245/2012, 15 NcC/246/2012, 15 NcC/247/2012, 15 NcC/248/2012, 15 NcC/249/2012, 15 NcC/250/2012 a 15 NcC/270/2012.

Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka doručila Okresnému súdu Revúca (ďalej len „okresný súd“) žaloby, ktorými sa domáhala svojich nárokov na náhradu škody – nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v platnom znení, smerujúce proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Ku vzniku škody malo podľa nej dôjsť kontinuálnym a zásadným zásahom do jej základných práv, najmä práva na poskytnutie súdnej ochrany v zákonom predpokladanej kvalite a práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľka v záujme ochrany svojho práva na spravodlivé konanie sformulovala „už v úvode podanej žaloby požiadavku na to, aby nadriadený súd rozhodol pred prvotným

prejednaním vecí o prikázaní vecí (tohto sporu) inému súdu, pretože sudcovia miestne a vecne príslušného Okresného súdu... sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí vzhľadom na ich pomer k veci a k účastníkovi konania (námiетка zaujatosti z objektívneho pohľadu)“. V rámci odôvodnenia svojej požiadavky okrem iného poukázala na skutočnosť, že okresný súd, ktorý zapríčinil svojím nesprávnym úradným postupom vznik škody na jej strane, nemôže byť zároveň orgánom súdnej moci, ktorý bude o tejto škode rozhodovať, ďalej na to, že takýmto postupom by došlo k nerešpektovaniu zásady „*nemo debet esse iudex in propria causa*“, a taktiež poukázala na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa rozhodovania o nestrannosti zákonného sudcu.

Krajský súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že nie všetci sudcovia okresného súdu sú vylúčení z prerokovávanía a rozhodovania v predmetných konaniach. Napadnuté rozhodnutia krajského súdu sú podľa sťažovateľky «*nesprávne, zakladajúce zásah do jeho základných práv, konkrétne:*

- *základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. práva na súdnu ochranu a osobitne práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR) a práva na prerokovanie vecí nestranným súdom;*

- *základného práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl.6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“), t. j. práva na nestranný súd zriadený zákonom.».*

V rámci svojej argumentácie sťažovateľka poukázala na právne závery obsiahnuté v judikatúre ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúce sa rozhodovania o nestrannosti zákonného sudcu (napr. nález sp. zn. II. ÚS 283/09 z 26. novembra 2009, nález sp. zn. III. ÚS 116/06 z 5. septembra 2006, uznesenie sp. zn. II. ÚS 336/09 z 8. októbra 2009, nález sp. zn. III. ÚS 47/05 z 11. mája 2005, nález sp. zn. I. ÚS 46/05 zo 17. marca 2005, nález sp. zn. IV. ÚS 345/09 z 8. októbra 2009, „rozsudok ECHR Findlay v. Spojené kráľovstvo z 25. februára 1997, odsek 73, rozsudok ECHR Kyprianou v. Cyprus z 15. decembra 2005“ atď.) a odvolávajúc sa na ňu uviedla, že „*objektívna námiетка porušenia nestrannosti je dôvodná. Dôvodnosť námiетки porušenia nestrannosti je závažne podporená tiež tým, že:*

a) pomer sudcu k veci, ktorý má za následok jeho zaujatosť, v danej veci vyplýva aj z právneho záujmu sudcu na prejednávanej veci, pretože môže byť rozhodnutím súdu priamo dotknutý vo svojich právach (ust. § 22 zákona č. 514/2003 Z. z.);

b) vylúčený je sudca aj preto, že získal o veci poznatky iným spôsobom, než z dokazovania na konaní (priamo výkonom funkcie sudcu na súde, ktorý škodu spôsobil);

c) do úvahy prichádza aj vzťah ekonomickej závislosti (zníženie rozpočtovaných prostriedkov súdu splnením povinnosti úhrady škody sťažovateľovi). “.

Podľa sťažovateľky objektívna skutočnosť spočívajúca v tom, že jej žaloby o náhradu škody spôsobenej rozhodovaním jednotlivých sudcov okresného súdu majú byť prerokované a rozhodnuté sudcami toho istého okresného súdu, ktorí majú medzi sebou „*minimálne kolegiálny a väčšina isto i priateľský vzťah*“, vyvoláva dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti všetkých sudcov okresného súdu, ktorí sa vzhľadom na dané okolnosti prípadu nemôžu javiť v očiach strán ako nezávislí. V tejto súvislosti sťažovateľka uviedla, že Krajský súd v Trnave, Krajský súd v Nitre a Krajský súd v Prešove dospeli vo viacerých svojich rozhodnutiach v skutkovo a právne obdobných veciach k opačnému právnemu záveru ako krajský súd v označenom uznesení.

Sťažovateľka svoje sťažnosti následne doplnila podaniami doručenými ústavnému súdu 26. februára 2013, v ktorých reagovala na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 89/2013 zo 6. februára 2013, ktorým boli jej obsahovo obdobné sťažnosti ústavným súdom odmietnuté z dôvodu nedostatku jeho právomoci na ich prejednanie a rozhodnutie, „*s nádejou, že zvráti stav bezlimitnej deformácie ľudských práv uskutočňovanej systematicky činnosťou súdov Slovenskej republiky v oboch systémoch súdnej moci, pričom táto jeho preventívna činnosť zamedzí diskreditácii Slovenskej republiky na pôde Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu*“.

Podľa sťažovateľky „*V danej veci nie je možné nastoliť nápravu porušených práv podaním dovolania z dôvodu podľa ust. §237 písm. g) OSP (dovolanie nie je prípustné)! Dovolanie nie je prípustné ani z iných všeobecných dôvodov...*“. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na konania ústavného súdu vo veciach vedených

pod sp. zn. I. ÚS 265/05, sp. zn. III. ÚS 24/05 a sp. zn. III. ÚS 74/2011, v ktorých preskúmaval rozhodnutia súdov o zaujatosti sudcov. Ústavný súd však uvedenú rozhodovaciu prax podľa sťažovateľky bez akéhokoľvek zdôvodnenia porušil, práve a len v jej prípade. Sťažovateľka taktiež poukázala na odôvodnenie publikovaného uznesenia („40/1998 ZSP“) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 20/97, v ktorom tento súd vyslovil: „*Na prejednanie opravného prostriedku (odvolania či dovolania) proti rozhodnutiu nadriadeného súdu, ktorým tento rozhodoval o vylúčení sudcov príslušného súdu, nie je daná príslušnosť žiadneho súdu. Preto Najvyšší súd v takomto prípade konanie o opravnom prostriedku zastaví (§ 104 ods. 1 v spojení s § 243c O. s. p.)...*“

Z uvedeného podľa sťažovateľky vyplýva „*v právnom štáte jednoznačný záver, že vo vecí je daná právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky rozhodnúť o podanej ústavnej sťažnosti, pričom vzhľadom k existencii viac ako 10.000 pozitívnych rozhodnutí krajských súdov Slovenskej republiky, ktoré predložil sťažovateľ ústavnému súdu ako dôkazy v konaní a ktoré svedčia o jednoznačnej potrebe vylúčiť okresné sudy z prejednávania a rozhodovania vecí s predmetom náhrady škody, neostáva nič iné, len zo strany ústavného súdu vyhovieť princípu legality a princípu právnej istoty a rozhodnúť podľa predloženého petitu*“.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, zruší uvedené uznesenie, veci vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd sťažnosť predbežne prerokovať, resp. následne o nej rozhodnúť len z hľadiska toho, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že krajský súd napadnutým uznesením spojil na spoločné konanie veci o námietkach zaujatosti proti sudcom okresného súdu, vylúčil konkrétnych sudcov okresného súdu a nevylúčil ostatných sudcov okresného súdu z prerokovania a rozhodovania civilných vecí vedených okresným súdom uvedených pod konkrétnou spisovou značkou.

II.1 K bodu 1 výroku tohto uznesenia

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí na spoločné konanie, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy primerane použiť na prípadné spojenie vecí § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností uvedených v záhlaví tohto uznesenia, z ktorých vyplýva ich právna a skutková súvislosť, a prihliadajúc taktiež na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP, tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K bodu 2 výroku tohto uznesenia

Podľa § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak ústavný súd v tej istej veci koná.

Prekážka prv začatého konania (litispendencia) bráni tomu, aby na ústavnom súde prebiehali dve konania, prípadne viac konaní v tej istej veci. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O prekážku litispencie nejde, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci.

Ústavný súd zistil, že pod spisovými značkami: Rvp 15741/2012, Rvp 15742/2012, Rvp 15743/2012, Rvp 15744/2012, Rvp 15745/2012, Rvp 15746/2012, Rvp 15747/2012, Rvp 15748/2012, Rvp 15749/2012, Rvp 15750/2012, Rvp 15751/2012, Rvp 15752/2012, Rvp 15753/2012, Rvp 15754/2012, Rvp 15755/2012, Rvp 15756/2012, Rvp 15757/2012, Rvp 15758/2012, Rvp 15759/2012 a Rvp 15779/2012 na ústavnom súde prebiehajú konania o sťažnostiach sťažovateľky doručených 21. decembra 2012, v ktorých namieta porušenie tých istých základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením sp. zn. 15 NcC/223/2012 z 10. októbra 2012, v ktorom prvým výrokom krajský súd spojil na spoločné konanie aj konania o námietkach zaujatosti vedené pod spisovými značkami: 15 NcC/232/2012, 15 NcC/233/2012, 15 NcC/234/2012, 15 NcC/235/2012, 15 NcC/236/2012, 15 NcC/237/2012, 15 NcC/238/2012, 15 NcC/239/2012, 15 NcC/240/2012, 15 NcC/241/2012, 15 NcC/242/2012, 15 NcC/243/2012, 15 NcC/244/2012, 15 NcC/245/2012, 15 NcC/246/2012, 15 NcC/247/2012, 15 NcC/248/2012, 15 NcC/249/2012, 15 NcC/250/2012 a 15 NcC/270/2012 a ďalšími výrokmi rozhodol o zaujatosti sudcov okresného súdu.

Podľa zistenia ústavného súdu vo veciach vedených pod spisovými značkami: Rvp 15741/2012, Rvp 15742/2012, Rvp 15743/2012, Rvp 15744/2012, Rvp 15745/2012, Rvp 15746/2012, Rvp 15747/2012, Rvp 15748/2012, Rvp 15749/2012, Rvp 15750/2012, Rvp 15751/2012, Rvp 15752/2012, Rvp 15753/2012, Rvp 15754/2012, Rvp 15755/2012, Rvp 15756/2012, Rvp 15757/2012, Rvp 15758/2012, Rvp 15759/2012 a Rvp 15779/2012, ako aj pod spisovými značkami: Rvp 5278/2013, Rvp 5287/2013, Rvp 5288/2013, Rvp 5289/2013, Rvp 5290/2013, Rvp 5291/2013, Rvp 5292/2013, Rvp 5293/2013, Rvp 5294/2013, Rvp 5295/2013, Rvp 5296/2013, Rvp 5297/2013, Rvp 5298/2013, Rvp 5299/2013, Rvp 5300/2013, Rvp 5301/2013, Rvp 5302/2013, Rvp 5303/2013,

Rvp 5304/2013, Rvp 5320/2013 vystupujú identickí účastníci konania (sťažovateľka a krajský súd), predmet uvedených konaní je identický (namietané porušenie sťažovateľkiných základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením) a sťažnosti vychádzajú z totožnej právnej argumentácie.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že začatie konaní vedených pod spisovými značkami: Rvp 15741/2012, Rvp 15742/2012, Rvp 15743/2012, Rvp 15744/2012, Rvp 15745/2012, Rvp 15746/2012, Rvp 15747/2012, Rvp 15748/2012, Rvp 15749/2012, Rvp 15750/2012, Rvp 15751/2012, Rvp 15752/2012, Rvp 15753/2012, Rvp 15754/2012, Rvp 15755/2012, Rvp 15756/2012, Rvp 15757/2012, Rvp 15758/2012, Rvp 15759/2012 a Rvp 15779/2012 bráni tomu, aby proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 15 NcC/223/2012 z 10. októbra 2012 prebiehali pred ústavným súdom súbežne aj ďalšie konania. Preto bolo potrebné sťažnosti vedené pod spisovými značkami: Rvp 5278/2013, Rvp 5287/2013, Rvp 5288/2013, Rvp 5289/2013, Rvp 5290/2013, Rvp 5291/2013, Rvp 5292/2013, Rvp 5293/2013, Rvp 5294/2013, Rvp 5295/2013, Rvp 5296/2013, Rvp 5297/2013, Rvp 5298/2013, Rvp 5299/2013, Rvp 5300/2013, Rvp 5301/2013, Rvp 5302/2013, Rvp 5303/2013, Rvp 5304/2013 a Rvp 5320/2013 odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti vyplývajúcej z § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2013